

«Норуот
күүхэ —
көмүөл
күүхэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2011 сүл
Олунны 19 күнэ
Сэрэдэ №21-22
(10466)

1935 сүл алтынны 5
күнүттэн төрүттэммитэ

Нам улуухун ханыата

1996, 2005, 2009 сүлларга
«Сылбастынг ханыата»

Спорт — дъулуур, спорт — тудуур
РЕСПУБЛИКА ТҮҮХЛГЭЛЭРИГЭР

Олуннуу 12 күнүттэй Тулагы нэхилигээр Дьокууский куорат
мас тардыннытыгар «Көмүс мас» ахаас чемпионата
буолан ааста. Уопсайа 10 хамаандаттан 111 кыттаачы
кэлбититтэн олинигээр 12 спорт маастара, 19 маастарга
кандидат киристи. Биниги улууспутуттан 4 спортсмен
кытынна.

Ол курдук эр дьонги: 74 кг Анатолий Гладков — 2-с миэстэ
буолла, 82 кг Алексей Кутуков — 1-кы миэстэни ылла.
Ветераннарга: 65 кг Гаврил Петров — 3-с миэстэ, 75 кг ўөхэ
ыйяанынга 2-с миэстэ буолла.

Мэнэ-Хангалас улуухун Майа нэхилигээр олуннуу 11-12
күннэригээр Р. Цышандин кэриэнтигээр хансадайга
республиканской турнир буолан ааста.
80 кг Гаврил Слепцов — 2-с миэстэ, 90 кг Вадим Семенов —
1-кы миэстэ.

Олуннуу 11-12 күннэригээр Дьокууский куоракка уонна
Аллараа Бэстээх нэхилигээр спорт 10 көрүнгэр СР
Президенин уонна Правительствотын, «Дьокууский
куорат», «Мэнэ-Хангалас улууна» МТ, «Нам улууна» МТ
дъаалталарын уонна Аллараа Бэстээх нэхилигэгин
сүүмэрдээмшиг хамаандалара күрэхтэстилэр.

Ол курдук биниги хамаандабыт дуобакка — 2-с м.,
саахымакка — 3-с м., мас тардыннытыгар — 3-с м., канат
тардыннытыгар — 3-с м., атак ооннүүларыгар — 2-с м.,
эстафета — 1-кы миэстэ буолан, уопсай тумуккэ 1-кы м.
— Аллараа Бэстээх, 2-с миэстэ — «Мэнэ-Хангалас» МТ, 3-с
миэстэ «Нам улууна» МТ хамаандалара таңыстылар.

Олуннуу 12-13 кк. Дьокууский куоракка боевой
действиелар ветераннарын кубогар буулдьланан ытыыга
республиканской күрэхтэнии буолан ааста. Манна 8 улус
хамаандалара күрэхтэстилэр. Намтан Петухов Прокопий 3-
с бочууттаах миэстэни ылла. Оттон хамаанданан Мэнэ-
Хангалас бастаата, Горнай иккис, Сунтаар үнүс буоллулар.

Олуннуу 12-13 кк. Нам с. нуучча дуобатыгар чемпионакка
14 кыттааччыттан бастакы лига — 1-кы миэстэни Сивцев
Айталь, НУГ 8-с кылаанын уорэнээччилэ, 2-ни Д.С. Ефремов,
Тубэ орто оскуолатын физкультура учуутала, 3-ни Н.Е.
Колосов, Нам с. олохтоою, ыллылар.

Билингни кэмнэг нэншилийнэ олоо таьмаа овоо бынччы дайар. Ким дааны хонтууруоллаабат, эдийийдэригэр, эхээлэригэр-эбээлэригэр, атын аймахтарыгар олорон ўрэнэр овоо элбэх.

Сорох овогор төрөлпүттээ эзэрии онтукалара олус ыараан олохтоохтор, үлэлиир саастааха үлэ көстүбэт. Ихэллэр-ааныллар, ыаммалттар-тийийммэгтэр, дынэ кэргэн кризи нэвтрэхийн ыбылы ылар. Ол эбэтэр саамай сурүнэ — бишиг олохпүт укулаатын уларыйынтаа, олох-дьянах саатарынтыга дийбйт.

Итиэнэ оюну иитии кынчилжтын төрөлпүттээ бэйзэтэ ииппэк-ка ээр, общественностиа сигэнэр. Овоо ол-бу араас буоллаа ынаа сохицайбыт, өмүрбийт, түбүк бөөтөө ўөсжэн тахсар, кынчилжтын ынтиллэр. Олохко саамай көмүсэклээ сухоо арага — овоо. Кинини ойнхүү тутууттан уустук иитиилэхэх сэтгэ «нээнкэ» тэриллэр. Бу туунан кырдыгынан кэспийбит.

1. ОВОО СОКУОННАЙ ИНТЕРИЙИН КӨМҮСКҮҮР ИННИТТЭН

Улуустааы сокуоннай саастарын сизт илин овогор дынлалларыгар уонна кинилэр быранттарын көмүскуур комиссия эпизэтийр секретара М.А. Ядринская:

Ханых баарар үлээв түмсүүлэх, элбэх буоллаххына ыкайылааха, үз түмүктэх буолар, ол ишин хас нэншилийк ахсын 2003 с. общественний КДН-наар тэриллэн бэйзэлжин нэншилийктэрийн ишинэн овогоруу, төрөлпүттэрийн ыктын үлэлэнхэллэр, уопсайа улууска 20 комиссия үлэлиир. Бу общественний комиссиялар салайаачыларынан нэншилийк баылыктараа эбэтэр кинилэр солбуйачыларыаанан үлэллийлэр, онон үлэхамнаас баылык тэрээнчинин ытгыллар буолан нэншилийк тэриллэлэр, общественность бары ыктынан үлэлийлэр.

Маны тэнг 11 тэрилтэн ыктын межведомственнай дуга-бар түнэрсэн оюну ииттиг, сайниннарыга, иллэн кэмнэрин тунаахтык атааралларыгар тэнгэ үлэлийбит. Ол курдук эмээ 2003 с. саавалан бу дуга-барга олоуурган үерэх управлениета, Намнааы ис дыялаа органа, кин балына, социальний харалтаа управлениета, опека уонна попечительство отдела, дынэ кэргэн уонна овоо отдела, ыччат отдель, спорт отдель, культура управлениета, ыччат социальнай- психологияческий өйөбүл кинине уонна дарьектаах буолуу кинна бары биир сорукаахаах үлэлийбит.

Улуустааы комиссия барыларын бииргэ түмр инниттэн 3 араас программалары онгорон улуус сабиетин депутаттарыгар бигэргэлтэрэн үлэни сурүннээн ытгыллар. Ол курдук 2003 с. «Профилактика безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних в Намском улусе», 2005 с. «Профилактика наркомании токсикомании, табакокурения, алкоголизма и их социальных последствий в Намском улусе» программаларын огорон салж ахсын улуус бюджетыгтан 100000-300000 солк. үп көрүллэн булааннаах үлэни ытгыллэн кэлэл. 2008 с. ессе биир «Подросток» программа 2009-2011 сс. онгоуллан баран үп-харчы көрүллүбэккэ элбэх араас овогорго аналлаах байрыйактар олохко ыкайан кирибэтийлэр.

Бу аасыт 2010 с. улуус бюджетыг үп-харчы ыкайынчык буолан бары программаларытыг гар барытгар ыкайан кийлан көрүллүбэтэ. Ол эрэн программаа кирибт хайхсхаларынан саллааы улуус КДН-нын булаанаа бары общественний комиссиялар, тэриллэлэр хабар саллаах онгоуллан улуус ынтилжынан бигэргэтийлэн үлэхамнаас бииргэ ытгыллар. Хас биирдии общественний комиссиялар, тэриллэлэр, общественний түмсүүлэлэр бэйзэлэрэ эмээ булаан огостон араас хайхсхаларынан овогоруу, төрөлпүттэрийн ыктын үлэлийлэр, чөл олохко үлэлэнхэргэ улахан болжомтолоруун ууруллар. Сыл түмүгүнэн тухо үлэни ынтилжынан хонтууруллуубут, бэрэбийркэлийбит, ханна итэбэс баарын булаан туоратараа үлэлэнхэбйт.

Овогор иллэн кэмнэрин тунаахтык атааралларыгар, дынрыктаах буолалларыгар улахан болжомто ууруллуюн наада. Овогор сөнтөөс синьнанар, бэйзэлэрин интэриестринэн сайдар, ыкайынан дарьектаах

наар, иллэн кэмнэрин тунаахтык атаарар усуулбуйан тэрийбээс салдьсан бинир кэм наар мөвөр, буруйдуур эрэ өттүнэн салдьсан барыт түмлэлэн «Профилактика правонарушений» дине дыялаа отдельн ишинэн үлэлиир программаа холбон эл-

бэх булааннаммыт үлэлэр бийт үл толоруллаллараа саарбах буолла. Онон 2009 с. элбэх овоо интэрийн ыктыгыт мероприятиеллыры сал ахсын ытгылларыаан баран, аасыт салыга харыг суюнан ыкайан ынтилжыт, ол ишин бу салыга нэншилийн, тэриллэлэр күүс-кеме буолалларыгар баарыт.

Улуустааы комиссия уонна «Түэлбэ» овоо кинин тэрийн илэринэн 2011 с. олончынуга «Биниги — чөл олох ишин!» («Мы — за ЗОЖ!») дине ыкылгас кинилэрэг уонна рекламийн роликтарга овогоруу уонна овоо тэриллэлэрэ гэр анаан бастакы улуустааы конкурс биллэрбиппил. Конкурс 9 оскуолаттан (НУГ, НСОШ Н 1, НСОШ Н 2, ПХСОШ, 1-ХСОШ, Хамааттаа СОШ, Таастах ОШ, Затонааы ООШ, Партизан СОШ) уонна 4 овоо тэрийн илэтийтэн «Түэлбэ» овоо кинилтэн, «Биллэлик» овоо кинилтэн, «Кэсил» овоо вокальнай студийтгэтийн» уопсайа 24 үлэкирибтэ, ол ишигэр 10 кинин уонна 14 рекламийн роликтар. Манна уопсайа 150-тантахса овоо салайаачыларын, учууталларынаан ытгыллбийт. Онон бишиг овогоруут чөл олох ишин үлэлэнхэргэ бэйзэлэрин ыкайаттарын кильлэрбигтээр үлэни баарын биллэрбитетээр.

Кирибт үлэлэржи жюри көрөн конкурс түмүгүнэн ыкылгас кинилэрэг 1-кы миэстэн «Кэмсийн» дине II-XСОШ овогоруут кинилэрэ ылбита (сал. Слепцова А.Р.), 2-с миэстэн НУГ үрэнээчилэрин «Кур OFF» дине кинилэрэ (сал. Рехясова А.Д.) уонна 3-с миэстэн «Алдьаммыт олох» дине эмээ НУГ үрэнээчилээрэ овогоруут кинилэрэ ылбита (сал. Адамова Л.П.). Оттон рекламийн роликтараа 1-кы миэстэн I N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Кривошапкина Л.И.), 1-с миэстэн «Алдьаммыт олох» дине эмээ НУГ үрэнээчилээрэ овогоруут кинилэрэ ылбита (сал. Адамова Л.П.). Оттон рекламийн роликтараа 1-кы миэстэн I N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Ильин А.И.), 2-с миэстэн «Дыльян бэйзэн илингэр» дине үлэлэнхэргэ «Түэлбэ» овоо кинийнгэр мульти-препарацийнан дарьектанар ыкайан салыгаа овогоро ылбигттараа (сал. Сивцев Ю.А.), 3-с миэстэн 2 N-дээх НСОШ үрэнээчилэрин «Курить или жить» дине үлэлэнхэргэ ылбита (сал. Егоров О.Н.). Маны таынан 9 номинация олохтомута. Үчүгэй үлэлэх кинилэрэ ынтилжыт, салыгаа овогоро ылбигттараа (

Сокуону тутуhyу — барыбыт эбэхинэспит
ДЬИЭ СЫЛААС БУОЛУОХТААХ

Бу күннэргэбийни улууспутугар СР Кини быраабыгар боломуучунаи аппараатын отделын салайааччытын Николай Семенович Бурцев уонна СР Ие дыялаа министерствотын хомбуойдаанынгыа уонна анал учреждениелар үлэлэринг тэрийэр отдел начальника Андрей Алексеевич Савкин тахсан улууспут Ильо-ын санга начальнигын Р.А. Седалищевы кытта көрүстүлэр. Отдел үлэтин-хамнаанын, дьиз-уот туругун, итиинэн хааччыллыгтын билсистилэр. Гражданнаар быстах кэмнэ тутуллар (хааллар) изолятордарыгар (ИВС) сыйдаан камералары кэрийэн көрдүлэр. Онно сыйтааччылары сирэй көрсөн кэпсэттилэр, усулуобуйя, сыйнаан хайдын ыйыталастылар.

Хайдылла сыйтааччылар: милиция сотрудниктарын ёттулэритьэн ханник да ыгыны-түүрүүнү, куруубай сыйнааны, быраабы күөмчүлүүр дайыллары көрсүбэттэри, элементарнай усулуобуйянан хааччыллалларын, тухо да үнгүүлэрэ, турорсулара суюн, арай камералара тымныгтын кэпсэттилэр. Баар балаанынаны сийилии билсэн, көрөн-истэн бааран бэрэбизреклээчилэр: отдел дьиэтэ итиинэн ситери хааччыллыгтэй эбит, онон бу итэвэни туроратыны тувааннаах тэрилтэлзэргэ, салайааччыларга турорсан, сиспакка-соспокко бынаарара га дизэн түмүктээни оңгордулар.

Хадан да, тухха да сигэнэн кини бырааба хааччахтаныа-куөмчүлэнэс суюхтаах. Онон кини оловбор, доруобуйатыгар кутталаы уескэпэйт усулуобуйя мэлдьи баар буолуута ситехииллиехтээх, тэриллиехтээх.

Иннокентий ИВАНОВ,
СР Кини быраабыгар боломуучунаи общественнаий бэрэстэбии-тэлэ

Ово — олох сибэккитэ
УБАЙЫТ ТУТУУТА ТИЛИННЭ

Ааспыт сылтанылаа биниги улууспутугар кырачаан овзорбутугар анаан ово садтарын тутууга, бырабыллыгтын дьиэлэри чөл түнхэрэн биэрийгэ тэтигнээх үлэ барда. Ол курдук, II Хомустаахха, Хатын Арыы Аппаанытагар санга ово саадын дьиэлэрэ тутулунулар. Хатырыкка, 1 Хомустаахха уонна Граф Биэрэгэр санга дьиэлэр көндйдөрө танаарылныньялар.

Балары сэргэ улуус кинигэр, Намнааы педагогический коллеж таңыгар бырабыллан турбут урукку училлице үөрэлэр корпуна сангардыллан ово саада үлэлииригээр эппиэттиир гына сангардыллынна. Бу дьиэнчи түнхэринг «Быйан» ХЭТ (ген. дир. Р.Е. Окороков), «Нам» МТС (нач. П.Л. Федоров) уонна индивидуальнай предприниматель М.М. Сысолятин ылсан үлэлэтилэр. Онон бу ый сагатыгар сангардыллан тутуллубут дьиэ аныллар үөрүүлэх күнүн бэлиэтээнин тэрээниин буолан ааста.

Детсад аныллыгтын бу үөрүүлэх күнүгэр улуус бары детсадтарын бэрэстэбигитгаллэрэ, СР Үөрэйин министерствотын бэрэстэбийтэлэ, улуус баылыгын солбайааччылары, үөрэйирии управлениеицэтийн начальника, методический кийн үзүүлтээрэ ынгырыллан сирыттылар. Кэлбит ыалдыгтар дьиэ-уот аныллыгтын кэрхэлийр аалай лиэнтэ быйалдыгтын кэнэ инирдээ киирэн дьиэ иин кэрийэн көрдүлэр-иинтилэр. Онон бу ый сагатыгар сангардыллан тутуллубут дьиэ аныллар үөрүүлэх күнүн бэлиэтээнин тэрээниин буолан ааста.

Алгысчылт алгынын, арчылаанын кэнниттэн ово саадын аныы үөрүүлэх түнхүмээр бу дьиэнчи тупсаран оңгорбут «Быйан» ХЭТ генеральний директора Р.Е. Окороков оскуола-саад директорыгар А.И. Иванова символический күлүүн туттарда. Ол кэнниттэн «Нам улууна» МТ баылыгын тутууга солбайааччы Г.В. Гуляев, СР Үөрэйин министерствотын уопсай үөрэхтээниин отделын начальникин солбайааччы А.В. Николаева, улуус үөрэйин управлениеицэтийн начальника Н.Д. Дыяконова эвэрдэ тылы эттилэр, нафараадалары, бэлзихэри туттардылар. Эвэрдэлэр быыстарыгар детсад кырачаан иитилээчилэрэ, үлэхиттэрэ олус үчүгэй, сэргэх концеры турордулар. Истин-иинирэх, кэрэ, ис дуунаттан саыллар иэйниллэх ырыалары ыллаан, кэлбит ыалдыгтарын үөртүлэр, сэргэхситтилэр, талааннарынан сехтердүлэр.

А.В. Николаева СР Үөрэйин министерствота дьиэ малын-салын толору комплегынан хааччайтарга бынаарбытын, Г.В. Гуляев улуус дъяналтата 100 тын. солж. сумалаах кеме оңгорон, «Быйан» ХЭТ 10 тын. солж. бэлэхтири түнүнан инициирдилэр уонна сертификаттары туттардылар.

Үөрүүлэх күннээ кэлбит ыалдыгтар бары бу түмсүүлэх, дьобурдаах, эрчимнээх коллективка ёссе үрдүк ситехиилэр, аймыннылаах үлэни баардылар.

Тоюостоох түгэниин түнанан ахтан-санаан ыллааха, бу дьиэни 1953-54 сс. улуу убайылт И.Е. Винокуров иилээн-сажалан туттарбыга. Онто байылт бу тутуу — кини өрөгийдөөх үбүүлүйэ бэлиэтэнэр сыйыгар сангардыллан — иккис тын ылан, кырачаан овзорбут кэскиллэрин кэнгэтэр, саргыларын салайар биниктэрэ буолар дьоллонно.

Иннокентий ИВАНОВ

МАСТЕР ВЫСОЧАЙШЕЙ КВАЛИФИКАЦИИ

Счастлив тот человек, который нашел свое призвание в том деле, которому посвятил всю жизнь. Таким человеком является наша коллега, гордость коллектива Варвара Васильевна Сивцева.

После окончания Красноярского педагогического института была направлена учителем начальных классов в родную Хатын Арынскую среднюю школу. В это время она показала себя как лидер молодежи, и ее в 1982 году назначили секретарем РК комсомола Намского района. Работая с комсомольским активом, она вела насыщенную, богатую деятельность. Еще студентом за организационную работу в комсомоле удостоилась чести быть включенным в состав студенческого строительного отряда, созданного только из активистов. Они целое лето работали на стройке века Байкало-Амурской магистрали. Продолжая это почетное дело, работая секретарем комсомольской организации СПТУ-2, Варвара Васильевна организовала строительный отряд, направленный Обкомом комсомола на строительство Амуро-Якутской магистрали. Эти две страницы комсомольской жизни Варвары Васильевны — яркий пример лидера молодежи советского времени.

Дальнейшая работа в рядах комсомола совмешалась с педагогической деятельностью. И вот уже более 20 лет она работает в нашей школе. Сейчас она Учитель с огромным опытом, является мастером высокого класса. Варвара Васильевна владеет самым сложным и ценным умением помогать учащимся, ясно и доступно давать учебный материал. Обученные Варварой Васильевной дети, получив прочные базовые знания, успешно развивают свои способности, сохраняют и углубляют свои знания в последующих классах. В 2004 году Варвара Васильевна со своими учащимися успешно съездила в Москву на участие во Всероссийской олимпиаде, так она в России показала рабо-

ту якутского учителя по залковской системе.

Обучение и исследовательская деятельность учащихся не разрывное единство учебного процесса. В улусном НПК «Ступенька в науку» участвуют все дети класса. Они выбирают самые разные темы, волнующие детские сердца. Например, лучшие 5 исследователей в 2008 г. стали призерами региональных Виноградовских чтений.

Особой гордостью учителя являются выпускники-мелодисты. Обладатель золотой медали Наташа Аверьянова, выпускница Московской медицинской академии, в данное время работает врачом в Намской ЦУБ. Серебряный медалист Лена Федорова, выпускница республиканского колледжа, второе высшее образование получает в одном из Московских ВУЗов.

Варвара Васильевна более десяти лет была руководителем методического объединения учителей начальных классов нашей школы. Работа учителей была отмечена Благодарственными письмами Министерства образования РС(Я) и ИПКРО за изготовление электронных методических пособий «Чарылхай Максим», «ФГОС. Помощь учителю», дипломами в 10-й республиканской научно-практической конференции «Новые технологии в образовании» — расширяя горизонты».

По итогам года Учителя методическое объединение учителей нашей школы стало обладателем Гранта главы улуса «Лучшее методическое объединение». Это результат совместной плодотворной творческой работы учителей начальных классов, где имеет место наставничество Варвары Васильевны.

Добросовестный, кропотли-

вый труд Варвары Васильевны поощряется многочисленными Почетными грамотами улусного управления образования, Министерством образования Республики, стипендиями ЗАО «Колмы-95», «Отличник образования РС(Я)». Педагогическая деятельность учителя была высоко оценена Президентом России Владимиром Путиным, Варвара Васильевна стала победителем ПНПО и одна из первых в республике получила Грант Президента России «Лучший учитель России-2006».

Варвара Васильевна счастлива не только трудовой деятельностью, но и в семейной жизни. Она заботливая мама двух детей, любящая жена. Муж Николай Николаевич — майор милиции, ветеран внутренних дел РС(Я), представитель администрации работников милиции, «Отличник милиции РС(Я)». Отец семейства любит заниматься спортом: чемпион республики по автоматной стрельбе и по петретянию палок среди работников внутренних дел. Дочь Лена — золотая медалистка НУГ, студентка 5 курса Санкт-Петербургского университета экономики и финансов, сын Коля — ученик 11-го класса НУГ. Вся дружная семья Сивцевых ведет активный образ жизни, занимаются спортом, увлекаются шахматами, интеллектуальными играми. Самое любимое занятие — совместные походы в лес за ягодами, грибами, а глава семьи — азартный охотник и заядлый рыбак.

Сегодня нашей дорогой коллеге Варваре Васильевне исполняется 50 лет. Желаем дальнейших творческих успехов в работе, доброго здоровья, семейного благополучия и благосостояния, чтобы всегда была такой жизнерадостной, добродушной, отзывчивой, любимой.

МО учителей начальных классов Намской средней школы N 2
(Печатается на платной основе)

ВЫПУСКНИКТАРБЫТ — ТЕАТР ҮЛЭЙИТТЭРЭ

Учууталыг түмүктэнэн, үерэх тэрилтэлэргээр ааспыйт сылга тухоо ситишиллибитин съаналыр, түмүктэри онгорор, инникини торумнуур араас тэрээчиннэр буулан аастылар.

Ол курдук тохсуньу 13 күнүгээр Нам улууңун үөрэвн управленийн үөрүүлэх быынга-майгыга Учууталыг түмүктүүр муннхаа буулгага. Муннхаа иккис чаянлык фуршеты И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 N-дээх орто политехнической оскуола коллегиа миннигэс астаах дэлэй оствуолу тэрийэн, ыллаан-туойан, бэрт сэргэхтийн яланын, сылдыбыт ыалдыгыттар, учууталлар астынан, маахтанан таржасыттара.

Тохсуньу 22 күнүгээр Учууталыг түмүктүүр «Бастын оскуола» аатыыылбайт коллегиа Дьюкууский оркестр Суорон Омллоон аатынан Опера уонна балет театрыг, театр дириектора, оскуола 1969 с. выпускника Местников Г.Г. ынтырытынан 2 автобуунан 45 учуутал А.С. Пушкин «Евгений Онегин» оператыг сылдьан, дуондай сыннаныбыт. Опера сүрүн партияг Евгений Онегина оскуолабыт 1998 с. выпускника, Россия уонна аан дойдуудаа конкурстар лауреаттара, дипломаннара Александра Емельянова үрдүк таымнаахтыг толорбууттад олус астынаныбыт, үердүбүт.

Опера кэнниттэн театр осталобуйугар быраанынкыттаа оствуолыгырллан, Намтан төрүттээх театр үлэйиттэрийн кытта ирэхордо сэргээстиб, итии-истинг эвэрдэлэри, маахтал тылларын инигтиб. Директор Гаврильевич Учуталыг түмүктүүр үрдүкүүр съаналыр, үөрэпилт учууталларын истинник санырын, Нам 1 N-дээх оскуолатын бүтэрбйт хас да обо театрга ситишилэхэтийн үлэлийлэри, театр үлэти-хамнаан аан дойдуудаа таымыгар тийэ тахсыбытын бэлиэтэн, инникин иессэ да үрдүк ситишилэри бааран турган репертуартан дийскэлэри бэлэх уунна.

Театр балетмайстери Мария Сайдыкулова, Нам улууңун киэн туттар дынноро Мария Ивановна, Василий Егорович Колмогоровтар кыра кыстара, үөрэммит оскуолатын уонна мангнайг учууталын Дураева А.Г. түнүнан истинник ахтан-санаан ааста.

Александр Емельянов уонна сахабыт эстрадатын биир чаяылхай суулуна Александр Дьячковский-Саарын кылаастарын салайачытын Шапошникова О.И. ханаан да умнубаттарын, олус күндүтүк санылыларын эттилэр. Саарын аан баастаан кинини ырылаа-тойукка үүйбүт учууталын Соколова Е.В. түнүнан долгуйан турган кэпсээтэ. Оскуолабыт 1999 с. выпускника, тахсан эрэр кинорежиссер, эстрада ырыаңыта Александр Лукин үөрэпилт учууталларынг махталын тиэртэ, үлэти-хамнаанын түнүнан кэпсээтэ. Театр солисткалара, оскуолабыт 1992 с. выпускница Анегина Дьяконова уонна Хатырыктан төрүттээх Анастасия Мухина истинг-иирэх эвэрдэлэрийн тиэртилэр.

Бары үөрэн-көтөн, өрөкөтөүллэн турган бэйэлэрийн репертуарыннан ыллаатылар-туойдулар. Сурдээх үчүгийг истинг быынга-майгыга иккис өттүтэн хардарыта эвэрдэлээн, кэпсээтэн, ыллаан-туойан, бириэмэ ааңарын билбэккэ да хааллыбыт.

Түгэнин түнүнан оскуолабыт попечителүүлгэр Г.Г. Местниковка уонна колективы көүлүээн, түмэн, кэлэ-бара босху сыйрытыннарыт оскуолабыт администрациятагар, профкомутар махталын тиэрдэбйт, иессэ үрдүк ситишилэри, этэнгэбуюулууну баарыбайт.

**Л.Г. ЗАМЯТИНА,
И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 N-дээх орто политехнической оскуолаты**

ААРТЫККЫТ АРЫЛЛА ТУРДУН

Биғиги нэхилииэктитигэр көлүөнэттэн көлүөнэйдүүтүү ааттара ааттанар, көнчээри ыччыты утүөэ-кэрээ унуйбүт ветеран педагогтарыбын уонна оюуну иитэр-үөрээр идээзүүйбүт, үөрэх-билии, сиэрээзэх быыны аартыгар сирдири учууталларыбын, иитээчилэрбүтин чиэстии дьору күн тохсуньу 21 күнүгээр нэхилииэц общественнондоон түмтэй.

Бытык-мааны ветеран педагогтарыбыт, Нам улууңун үөрэвн управленийн методина Игнатьева М.С. күндү ылалдьыг бууллулар. Үөрүүлэх түгэнгэ ситишилээх үлэ съаналанан, маахтал тыллар этиллинилэр, наарадаалар туттарылыннылар. Бу күн иккис чаяынгар оскуола ынгырылынныбыт. Баайт-талым оствуултуу тутла көлүөнэлэр кэпсэтилэр — ветеран дьоммут уруккуну ахтан-санан кэпсээннэрэ, көрдөөх оонньюулар, үнкүү өргөдүртэй болла. «Үнүгэс» терөрпүттүү сүбэтийн ханытын Учууталыг съаналыр анал таана-рытыгыгар терөрпүттэр өвэрдэбүт, курзхтар түмүктэрэ бэчэтэнэн табыста.

Терөрпүттүү сүбэтийн өвөлорбут төрөөбүт дойдударыг гар туналлаах, кини айылбатын, сирин-уотун тапттыр, төрөөбүт түүлбэлэрийн харыстыр, төрөөбүт түлларын-өстөрүн, норуоттүү үтүү үгэстэрийн билэр, культуратын, сиэрин-туумуун өрө тутар, омугун инникинтийн бынаарсар кылаахтаах дьон тахсалларын тууңгар — терөрпүттүү уонна оскуола биир санаалаах, съаллаах, биир түмүктээх буулхулаах дын санаанан салайтараан, сүрүннээн учуутал уон-

на иитээччи төрөрпүттүү кытта үлэтийнанаарар «Формула успеха» күрээх ахсынны 11 күнүгээр оскуолабыт социалнай педагога Оконешникову С.А. салайытынанынныбыт.

Күрэх кыттаачылар — учууталлар уонна «Кэрэчээн» оюо саадын иитээччилэрэ бэйэлэрийн билиннинэрэн, толкуйдан айтанаарыбыт нүүмэрдэрин төрөрпүттэрийн кытта бииргэ көрдөрөн, күннээби улээ көрсөр араас монолору хайдах бынаарыры — барыта ус түүмэйнэн, бииртэн биир сонун, дыкти көстүүнэн кэрэ кинээн бэлэхтэббүттэрэ.

Спонсордараин олохтоох дынаалтбытын кытта нэхилииэктитигэр бары тэрилтэлэрэ буулбуттара. Күрэх түмүгүнэн гранпри 3-с кылаас салайаачыты Винокурова Н.С., «Компетентность» номинация 4-с кылаас салайаачытыгар Собакина Т.В., «Арт-декор» «Чуораанчик» бэлэннээн бөлөх иитээччилигэр Иванова Л.А., «Вдохновение» 5-с кылаас салайаачытыгар Намумова А.И., «Приз зрительских симпатий» 2-с кылаас салайаачытыгар Потапова А.Н., «Креативность» «Күнчээн» дыаанылаа бөлөх иитээччилигэр Дьяконо娃 Т.Г. ингэрилдигэр.

Күрэх кэмигэр М.А. Охлопкова аатынан олохтоох библиотеканы (сэб. Антонова У.Н.) кытта кыттынан «Сырдыкка-үөрэх» унуйтар учууталбтын уруйдуур, билии аартыгын арыйар кэрэ кишибитин айхаллыр» съаллаах «Махтал бууллун — Учууталга!» котэхтэн хоноон күрэвн түмүгүн иитиннэрийн буулла. Кыайылаахтарынан оболорго — Иванова Күнчээн, улахан дынногу — В.Т. Васильев-Эрчим Баныл бууллулар.

МАННАЙГЫ УЧУУТАЛБАР

Маннайгы учууталым, Надежда Степановна. Учуталым — чугас дөвөрүм, Учуталым — күндү киһим Ийэм курдук кэрэвн.

Эн биһиэх букубаар биэрбитет, Билингэ сүол аспытын, Ааңарга, суруйарга Аан баастаан үөрэпилтинг. Махтал бууллун Эйиэх, Маннайгы учууталым!

ИВАНОВА Күнчээн 5-с кыл үөрэнээччилэгээ

УЧУУТАЛГА
Учутал — уус талыбыта Танара айбыт Айынга Кини кишин талыбыта Күн сирин күндү айынга.

Сиргэ кэлбйт аналын Биэрэр эдэр сүрэхтэргээ Үөрэх сирдэх албын Ингэрэр угус үйэллэргэ.

Сырдыкка-үөрэхкэ унуйтар Учуталбтын уруйдуубунг Билисаартигын арыйар Кэрэ кишибитин айхаллыр.

В.Т. ВАСИЛЬЕВ-Эрчим Баныл

Ожолорбутун айылбаттан бэриллибйт тус кылаахтарын сайннаар, түпсаран, туналлаах буоларыгар көмөлөн, бэйэтигээр эрэнэр, олохторун сабыллаахтык дынаанар дыннуу иитэн-үөрэйтэн таанаарыбыт — бу санга үйээ бары өттүнэн дэгиттэр сайдылаах, чэгиэн-чэбдик ожолоруу иитэрбигт бинигиттэн, терөрпүттэргээн, иитээччилэртэн, учууталлартан тутулуктаах.

**М.В. МАТВЕЕВА
Хатырык**

БИЭС БАСТЫН КҮРЭХТЭСЭ

Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэа аатынан Бөтүн орто оскуолатыгар тохсуньу 28 күнүгээр Учууталыг түмүктуүр «Сыл учуутала» күрэхтэниг 5 методичекий холбоонуут биирдии учуутал кыттына. Ол курдук технология учуутала Бочкарева Наталья Семеновна, нуучча тылын, литературын учуутала Павлов Владимир Семенович, алын кылаас учуутала Березкина Марфа Николаевна, математика учуутала Евстафьева Анна Семеновна, саха тылын, литературын учуутала Новгородова Матрена Дмитриевна кыттынынылылар. Күрэх оскуола библиотека М.Д. Уваровская уонна история учуутала Е.М. Софонов салайанытылар. Дыууллүүр субэ саастаабыгар үлэлэтилэр: М.М. Осипова, оскуола директора, Н.Н. Башева, директоры үөрэх чаянхыгар солбуйгаачы, Г.П. Маркова, «Бөтү

ТУМУС ТУТТАР КИЙИБИТ

Мин ханыаттарга суурыйар буолбутум 20-чэ сывбуолла. Бу тухары араас идэлээх, үзлээх, олохтоох дьюннор тустарынан суурыйабын, хас биирдии кини история сордото дии саныбын. Дьюн кытта ингэнтонон кэпсэттэхээ — кини олого хайлан да кэрхэснэр суолталаах буолар. Бүгүн би ноги нэхилийкэе улаханын убаастанар, тумус туттар кийибит Перевалова Надежда Петровна туурунан кэпсийм.

Кини эдэр сааныгар Улан-Удэ куоракка тыа ханаайыстыбатын институттарг үерзинэн, ветбыраас идэни ылан, дойдугутар олус наадалаах специалист буолан кэлбйтэ. Ити 1960 сыв этэ. Узгин санга тэрилийбит «Нам» совхозка ветеринарны быраанын сааалабыта. Бу кэмнэргэ анал үерхтээх ветеринардар кэлитэлэн, үзлээ санга сүүрээннери киллэрэн эрэр кэмнэрэ этэ. Сүөнү туруга, анылыг, эбии анылыг, санга төрүөх ылсыллыгтын биржынанын, тургун үрдэтийн ишин араас хабааннаах правительственный корудахтары олохко киллэригэ үгүс үзлээ кынамнытын уурага. «Нам» совхоз республика бастигнар кэккэлэригэр ааттанарыгар Надежда Петровна кылаата эмиз баар. Оруобуна 30 сыв тыа ханаайыстыбатыгар бэйтиин специальнонынан ветбыраас, кылаабынай ветбыраас, калын ветаптекаа ўтю суюбастаахтык үзлээбийтин туоңутунаан элбэх грамматалар, хайжал суруктар, үзлэ, тыыл ветерана, «100 лет профсоюзу России», «Почетный ветеран Саха (Якутия) дийн мэтээллэр, Нам улууңун бочууттаах кини аата кини үзлэтийн түмүктэрэ буолаллар.

Кэргэнинээ Николай Егоровичтыг дьоллоо олоу олорбуттара, үс уолдоохтор, үс сиэннээхтэр. Бирий эм Николай Егоровын Дьюкууский куорат 2 N-дээх оскуолатыгар 9-с кылааска (ити 1959 с.) үерэнэ сильдахыптын билэбин. Кини онно студент сильдан, 2 сыв бийихэх педпрактиканы барбыта, оттон 1975 сыйлан бийиргэ үзлээбипинэн киэн туттабын, элбэхэх кини кинитган үерэммитим.

Надежда Петровна олохко олус актыбынай позициялаах кини — уус-урган деятельность актыбынай кыттыглаа, оскуолаа овогоругар, кинилэр үерэнэр кылаастарыгар овогорог да, учууталларга да субээният, көмөлөнөөччү. Кини билигийн нэхилийж ветеринарны сэбиэтийн председателинэн 2005 сыйлан үзлэлийр, сэбиэт үгүс хайсхалаах үзлэтийн чилиэннэрин кытта субэн салайар, Нам улууңугар 1 Хомустаах ветеринарын үзлэх холобурга сильдьарыгар үтүүтэ үгүс. Олохпутугар элбэх санга сильдааннары киллэрэбит: 70

рин бэлизтиибит, сылга 4-тэ түмсэн бырааныныктыры тэрийэбит, бэйэбит испитигэр араас быыстапкалары, күрхэхтэри ода. араас мероприятиелары ыытгабыт. Ветераннаар сэбиэттээр оскуулаа бастынг выпускнигар стипендия аныыр, үрдүк ситишилээх овогорго эмис көмөлөнөр. Быйыл саамай үөрүүлэхх событиебытынан буолар: ветераннаар балаанырын тутан бүтэрэн эрэбит. Манна биирда ветеран туура турбакка араас үзлээ барьтыгараа кыттыныбыт. Оттон Надежда Петровна бу үзлэ бараарыгар Васильев Анатолий Ивановичтын, нэхилийж баылыктара Аласовтын, Жирковтуун тэбистэнгэ үзлээнэр, үзлэ бараарын хонтурууллаар.

Мин сэрии сааланытыгагаа төрөөбүт буоламмын ити ыараанын сильлары билбэппин. Ол ишин бэйэбийтэн агаа саастаах дьюнтон ыйыталаанырьн сибүлүүбүн. Ол кэмнэр туурунан Надежда Петровна манын кэпсийр.

Ийтэ Уедэйтэн төрүүтээх. Кинини дьюн олус эдэр сааныгар Ядреев Николай дийн сэнээ ыал соютох уолугар холбообуттар. Сүөнү, сильгэйтэр сэнээ сибүлүүбүн. Ол кэмнэр төрүүтээх олорбуттар, 10-чатаа овогоммуттарыттан 3 эрэ уол ордубут. Иван дийн уоллараа зоотехник идэлмэммит, Иннокентий учуутал, Александр оскуулын сэрии кэмигэр бүтээрбүт. Кинилэри сэнэх ыаллар дийн кулаахтаабыттар, сүөнүлэри, сильгыларын тутан ылбылттар. Ол ыараанын кэмнэри туулуйбакка Николай улаханын ыалдан өлөн хаалар. Өлбүтүн кэнэ Уус-Алдан дьюн: «Николай олус үтю санаалаах кини этэ, Би ноги кинизхэй сайн око үзлээбипитигэр хамнаспытын үчүгэйдик төлөөбүтэ, олус элбэх баайга суюба», — дийн көмүскэспиттэр, онтон дьюн кулаавыттан тохтолтон сорох сүөнүлэри, сильгыларын төннөрбүттэр.

Ити кэмнэ Александра Иннокентьевна биригэдийнрин он үзлэлийн сильгиттэйн, колхоз председателэ Ядреев: «Эн овогоргун үерэттээр куоракка кес», — дийн сүблээбигтэр, куоракка кеспүттэр, онто Хатаска олорбуттар, овогор үерэммиттэр. Ол кэмнэ Александра Перевалов Петр Никитич дийн сааныгар кэргэннэммэтийн 40 саастанаах колхоз председателинэн үзлэлийр кинизхэй кэргэн тахсыбыт. Дьюн, бу кэмнэ Надежда төрөөбүт, бу 1935 сыв ахсыннын бу үнү үнү. Надежда 2-лээбэр аятын Петр Никитини хатастартене эмэ көмүскэнэ сатаабыттарын үрдүнэн, репрессиялан, илдээ барбыгттар уонна соторуу буолан бааран «ыалдан өллө» дийн биллэрбүттэр. Онон бу кинини кытта Надежда ийтэ ики эрэ сыв олорохтообут уонна улахан уола Иван Тааттаа кыл. зоотехникинан үзлэлий олороруу

тар икки уолун, кыра Надятын илдээ көспүт. Манна олордохторуна дьюн 1941 сыв, бэс ыйын 22 к. тийинэн кэлбйт. Атырдаа ыйыгар Иван сэриига ынгырыллар. Ол кэми Надежда Петровна манын кэпсийр: «Үбайым Иван мигин велосипедынан хатаанылатаа сильдан, ийэн ытгаатынаа ыллаан, үнкүүлээн саататаар, ыалдьбыттын дийн элбэхтийн көмөлөнөөр», — дийбүт уонна мааанынтан исээх сон, бэргэхэ, хаатынга атыльастыг. Ол сэриига барыгагаа кэс тыла эбйт», — диир.

Эниилигээр, 1972 с. күнүнүгээр убайдара Иннокентий, Александр сэриига барбыттар. Александр оскуулын дийн бэрэрээт, тылланан, бааа өттүнэн барбыт. Ийэлэрэ ити кэмнэ улаханын ыалдан бальынхаа сильпийт, уолаттарын кытайан атаарбатах. Бу кэмтэн кыра Надяя ыараан олох кэлбйт. Уопсай дийэвэй бэйэтэ сөвотоюн олордохтадаа. Бальынхаа бардаана, ийтэ өлүү анылыгыттананыттар эбйт, ону көрөн эдэр Лишиц дийн бираас Надяны балынынаа ахатар буолбут. Иннэй гынан кыра Надя аччыктыр дийн билбэтэх. Ол курдук эрдээхтийк олордохторуна, куораттан райкомга тойотторо тийинэн, дойдугуттар барыга этибит дийбүт. Ол күнүнүгээр «Кыны» дийн пароходуунан хайылаахтары кытта Дьюнкуускайга кэлбйттэр.

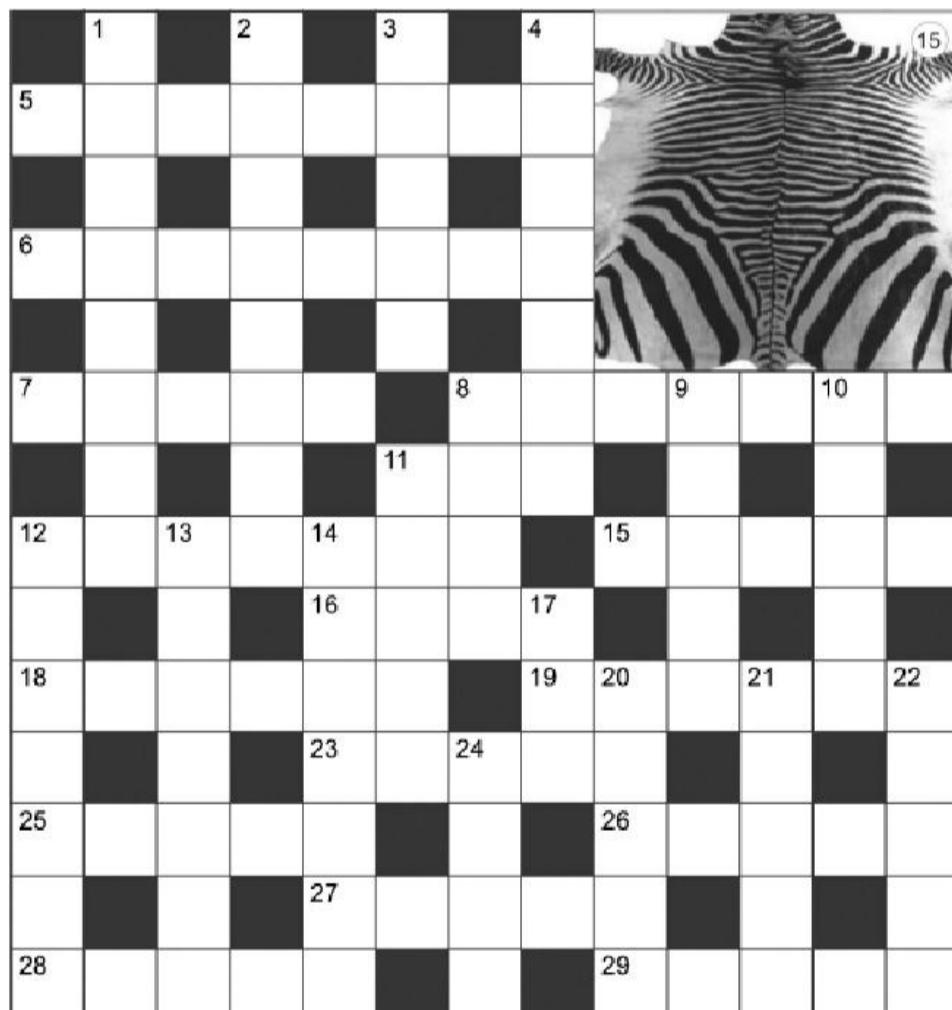
Дьюнкуускайга кэлэн, колхоз олбуоругар Ядреев дийэтийгэ хас да хонон бааран, Охлопков дийн кинини кытта Уедэйтэгэ тахсыбыттар. Уедэйтэг олус үчүгэйдик көрсүбүттэр. Унун Хабырыыстаахха (Гаврил Ядреев) дьюкаах олорбуттар, ыаллар эт, үүт, арыы, күөрчэх биэрэллэр эбйт. Председатель Ядреев Иван Николаевич ийэтин оскуулаа итии анылык поварынананаабыт, оскуулаа уопсайгар хос биэрбүттэр. Дьюн, мантан ыла олохторо тупсан барбыт. Надя үерэммит. Улахан убайа Иван 1945 с. сэрийтэн кэлэн, Тыа ханаайыстыбатын министерство тигар отдель кадр начальнигынан, кэлин Эдьигээнгэ,Өлүөхүмэй, Хальмааа кыл. зоотехникинан үзлээбйт, кэргэннэх, б өвөлмөммүттэн 4-дээ баар. Улуу сэрии, Кынъыл Сулус, «За отвагу» уордваннаардаах, элбэх мэтээлэх, Саха республикатын тыа ханаайыстыбатын үтүүлэх зоотехника буолбут. Кыра убайа Александр сэрийтэн төннүбүтэх. Иннокентий сэрийтэн кэлэн, үзлээбйт, Уедэйтэг олорбут, Ааныс дийн кэргэннэммит, 4 кыкыс овомлуммут. Кэлин ыалдан өлбүт.

Сэрии кэмнин, олоуун туурунан дынгинэн сурдээх элбэи кэпсийр да, сурукка бу одонг-додог эрэ ахтан аастыбыт. Овоо саана төнө да ыараанын аастар, ийтии баарахсан кынамнытынан үерхтээх, үзлэхтэй буолан, дьоллоо олохтоо, овогордоо, сиэннэрдээх Надежда Петровнаа үнүн олоуу, утүү доруобуяаны баарыаынг.

Елена НЕУСТРОЕВА, 1 Хомустаах

Хаартыскаа: Надежда Петровна Перевалова

СЫННЬАЛАНГА

По горизонтали: 5. Отсутствие сил, физическая слабость. 6. Врач, к которому отправляют, когда не знают к кому послать. 7. Конторский служащий в западных странах. 8. Привидение. 11. Бессонница, явь (ант.). 12. Обстановка на коммунальной кухне, где появились летающие тарелки. 15. См. фото. 16. Основная главная мысль, замысел. 18. След печати. 19. Комната для личной гигиены. 23. Револьвер. 25. Замкнутая группа, живущая своими интересами (перен.). 26. Приспособление в плуге для отделения и переворачивания пласта земли. 27. Беззастенчивый, грубо бесцеремонный и дерзкий человек. 28. Кондитерское изделие из теста с начинкой. 29. Палатка для торговли.

По вертикали: 1. Короткая узкая улица. 2. Подразделение в кавалерии, соответствующее роте в пехоте. 3. Пешеходная дорожка, обсаженная деревьями. 4. Ковбойское пиф-паф кино. 8. Участок земли. 9. Государственный документ. 10. Центральная трасса лейкоцитов. 11. Былинный музыкант-утопленник. 12. Тот, кто может дать денег (разг.). 13. Отдел, параграф в законе. 14. Высокий детский голос. 17. Сон (ант.). 20. Коралловый остров кольцеобразной формы. 21. Жир, образующийся при варке. 22. Бирка на товаре. 24. Зло.

Понедельник, 21 февраля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00,
23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Жди меня
21.00 Время
21.30 Т/с «Золотой капкан»
22.30 Спецрасследование:
«Разбор полетов»
23.50 «Следствие по телу»
00.40 Х/ф «Левец»
02.50 Х/ф «Убийство школьного президента»

Вторник, 22 февраля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00
Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Золотой капкан»
22.30 Х/ф «Любовь в большом городе - 2»
00.10 Х/ф «Вики Кристина Барселона»

Понедельник, 21 февраля

11.00, 13.30, 20.00 Все включено
11.55, 05.10, 09.05 Top Gear
13.00, 15.00, 18.00, 23.00,
06.15 Вести-Спорт
13.15, 17.40, 04.00, 07.30
Вести.ru
14.30 Индустрия кино
15.15 Вести-Спорт. Местное время
15.20 Страна.ru
16.40 В мире животных с Николаем Дроздовым
17.10, 06.25 Наука 2.0
18.15 Футбол Ее Величества
19.05 Чемпионат мира по бобслею и скелетону. Команды.
20.45 «Проклятый сезон»
23.15 Профессиональный бокс. Виталий Кличко (Украина) против Кевина Джонсона (США).
00.30 Профессиональный бокс. Владимир Кличко (Украина) - Сэмюэла Питера (США).
01.40 Х/ф «Деньги на двоих»
04.15, 10.10 Неделя спорта
06.55, 07.45 Моя планета

Вторник, 22 февраля

11.00, 13.30, 20.35 Все включено
12.00, 05.05, 09.25 Top Gear
13.00, 15.00, 18.00, 23.25,
04.15, 06.10 Вести-Спорт
13.15, 17.40, 04.00, 07.25
Вести.ru
14.30 Основной состав
15.15, 06.20, 07.40 Моя планета
17.10 Наука 2.0
18.15 Неделя спорта
19.05 Кудо. Кубок мира. Трансляция из Москвы
21.05 Х/ф «Деньги на двоих»
23.40, 10.30 Технологии спорта
00.10 Смешанные единоборства. Кубок супружества наций.
02.00 Х/ф «Путь оружия»
04.35 Рейтинг Тимофея Баженова

Среда, 23 февраля

11.00, 13.30, 20.15 Все включено
11.55 Top Gear
13.00, 15.00, 18.00, 20.55,
04.20, 06.40 Вести-Спорт

02.00 Х/ф «Остров»
04.10 Т/с «Грязные мокрые деньги»
Среда, 24 февраля
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Один шанс из тысячи»
07.40 Армейский магазин
08.10 Х/ф «В зоне особого внимания»
10.10 Х/ф «Офицеры»
12.10 Х/ф «Солдат Иван Бровкин»
14.00 «Иван Бровкин на цепи»
15.50 Т/с «Розовые ворота»
19.30 Праздничный концерт к Дню защитника Отечества
21.00 Время
21.15 Х/ф «Край»
23.30 Концерт группы «Любэ»
01.50 Х/ф «Напарник»
03.50 Т/с «Грязные мокрые деньги»
Четверг, 24 февраля
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00,
23.30 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.40 Жить здорово!
10.50 ЖКХ
11.45 Женский журнал
12.20 Модный приговор
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Хочу знать
15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Т/с «След»
19.00 Давай поженимся!
20.00 Жди меня
21.00 Время
21.30 Т/с «Золотой капкан»
22.30 Спецрасследование:
«Разбор полетов»
23.50 «Следствие по телу»
00.40 Х/ф «Левец»
02.50 Х/ф «Убийство школьного президента»

15.50 Т/с «Обручальное кольцо»
16.50 Федеральный судья
18.20 Попе чудес
19.10 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Достояние республики
23.50 Х/ф «Рестлер»
02.00 Х/ф «Дикие сердцем»
04.20 Т/с «Грязные мокрые деньги»
Суббота, 26 февраля
05.35, 06.10 Х/ф «Петровка, 38»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.20 Играй, гармонь любими!

10.00 С самим главным
11.00, 14.00, 16.00, 20.00
Вести
11.30, 14.30, 16.30, 20.30
Вести-Москва
11.50 Т/с «Русский шоколад»
12.50 Т/с «Маршрут мило-сердия»
13.45 Дежурная часть
14.50 Т/с «Кулагин и партне-ры»
16.50 Т/с «Ефросинья»
17.55 Т/с «Всё к лучшему»
18.55 Т/с «Институт благо-родных девиц»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Вчера закончилась война»
23.45 Городок
00.45 Вести+
01.05 Честный детектив

Воскресенье, 27 февраля
06.00 Утро России
06.10 Х/ф «Огарева, 6»
07.50 Служу Отчизне!
08.20 Мультфильм
09.10 Здоровье
10.15 Непутевые заметки
10.30 Пока все дома
11.30 Фазенда
12.15 КВН. 50 виртуальных игр
13.10 Х/ф «Миссия Дарвина»
14.50 Х/ф «Любовь под при-крытием»
16.40 Большой праздничный концерт
18.30 Жестокие игры
21.00 Время
22.00 Какие наши годы!
23.20 Познер
00.20 «Серьезный человек»
02.20 Х/ф «Генуя»
04.10 Документальный фильм

тируслана Чагаева (Узбекистан).

Суббота, 26 февраля
07.40 Моя планета

11.05, 08.15 Моя планета
12.20, 14.35, 17.25, 21.40,
03.20, 05.35 Вести-Спорт
13.35 Вести.ru. Пятница
14.05 В мире животных с Николаем Дроздовым
14.50, 03.35 Вести-Спорт. Местное время
14.55 Индустрися кино
15.25 Х/ф «Тень»
17.45 Задай вопрос министру
18.25 Биатлон. Чемпионат Европы. Спринт. Мужчины.

19.40 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Лыжные гонки. Дуатлон. Женщины.
20.55 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Северное двоеборье. Гонка.

21.55 Биатлон. Чемпионат Европы. Спринт. Женщины.

23.15 Хоккей. КХЛ. 1/4 финала конференции «Запад»

01.25 «Поцелуй дракона»

03.45 Профессиональный бокс.

Лучшие бои Дмитрия Пирога

04.45 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Прыжки с трамплина. Мужчины.

07.00 Бобслей. Чемпионат мира. Четверки.

Воскресенье, 27 февраля

11.00, 13.25, 07.20 Моя планета

13.00, 14.55, 17.35, 21.30,

03.55, 06.10 Вести-Спорт

13.15 Рыбалка с Радзишевским

14.25 Рейтинг Тимофея Баженова

15.10, 04.10 Вести-Спорт. Местное время

15.15 Страна спортивная

15.40 «Поцелуй дракона»

17.50 Первая спортивная лотерея

17.55 Биатлон. Чемпионат Европы. Гонка преследования. Женщины.

18.45 Магия приключений

19.50 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Лыжные гонки. Дуатлон. Мужчины.

21.50 Биатлон. Чемпионат Европы. Гонка преследования. Женщины.

22.40 Бобслей. Чемпионат мира. Четверки.

23.55 Хоккей. КХЛ. 1/4 финала конференции «Запад».

02.15 Х/ф «Рэмбо 4»

04.20 Смешанные единоборства.

Лучшие бои Максима Гришина

05.20 Футбол Ее Величества

06.20 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Прыжки с трамплина. Команды.

Понедельник, 21 февраля

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Тайна египетских пирамид»

10.00 О самом главном

11.00, 14.00, 16.00, 20.00
Вести

11.30, 14.30, 16.30, 20.30
Вести-Москва

11.50 Т/с «Русский шоколад»

12.50 Т/с «Маршрут мило-

сердия»

13.45 Дежурная часть

14.50 Т/с «Кулагин и партне-

ры»

16.50 Т/с «Ефросинья»

17.55 Т/с «Всё к лучшему»

18.55 Т/с «Институт благо-

родных девиц»

20.50 Спокойной ночи, малыши!

21.00 Юрмала

22.35 Х/ф «Течет река Вол-

га»

00.35 Х/ф «Марс атакует!»

Суббота, 26 февраля

05.00 Х/ф «Валентин и Вален-

тина»

06.45 Вся Россия

06.55 Сельское утро

07.25 Диалоги о животных

08.00, 11.00, 14.00 Вести

08.10, 11.10, 14.20 Вести-

Москва

08.20 Военная программа

08.50 Субботник

09.30 Городок

10.05 Национальный интерес

11.20 Дежурная часть

11.50 Без гастро

12.20, 14.30 Т/с «Сердце ма-

тери»

16.20 Субботний вечер

18.15 Десять миллионов с

Максимом Галкиным

19.20, 20.40 Х/ф «Белые

розы надежды»

20.00 Вести в субботу

23.50 Девчата

00.20 Х/ф «Кровавый алмаз»

Воскресенье, 27 февраля

